

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete

Az ügy száma: Kfv.V.37.465/2022/6.

A tanács tagjai: dr. Márton Gizella a tanács elnöke
dr. Stefancsik Márta előadó bíró
dr. Darák Péter bíró
dr. Demjén Péter bíró
Ságiné dr. Márkus Anett bíró

Az I. rendű felperes: felperes1 (cím1)

A II. rendű felperes: felperes2 (cím2)

Az I-II. rendű felperesek képviselője: Dezső és Társai Ügyvédi Iroda (ügyintéző: jogi képviselő1 ügyvéd; cím3)

A III. rendű felperes: felperes3 (cím4)

A III. rendű felperes képviselője: Szecskai Ügyvédi Iroda (ügyintéző: jogi képviselő2 ügyvéd; cím5)

A IV. rendű felperes: felperes4 (cím6)

A IV. rendű felperes képviselője: Dr. Szabó Miklós Ügyvédi Iroda (ügyintéző: jogi képviselő3 ügyvéd; cím7)

Az V. rendű felperes: felperes5 (cím8)

A VI. rendű felperes: felperes6 (cím9)

Az V. és VI. rendű felperes képviselője: Szecskai Ügyvédi Iroda (eljáró ügyvéd: jogi képviselő2; cím10)

Az V-VI. rendű felperes oldalán perbelépett érdekelt: érdekelt1 (cím11)

Az V-VI. rendű felperes oldalán perbelépett érdekelt képviselője: Domokos Ügyvédi Iroda (ügyintéző: jogi képviselő3 ügyvéd; cím12)

Az alperes: Gazdasági Versenyhivatal (cím13)

Az alperes képviselője: dr. Kolongya Dóra kamarai jogtanácsos

A per tárgya: versenyfelügyeleti ügyben indult közigazgatási jogvita

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: az alperes

A felülvizsgálattal támadott határozat: Fővárosi Törvényszék 105.K.704.462/2021/14. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 105.K.704.462/2021/14. számú ítéletének felülvizsgálati kérelemmel nem támadott rendelkezését nem érinti, felülvizsgálattal támadott rendelkezését hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a II. rendű felperesnek 150.000 (százötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 119.000 (száztizenkilencezer) forint felülvizsgálati illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] Az I. rendű felperes egyesületi formában működő ipartestület, iroda- és pénztárgép szervizeket működtető egyéni és társas vállalkozók gazdasági, szakmai érdekeinek képviseletére és védelmére, valamint szakmai továbbképzések lebonyolítására, oktatásra jött létre. Tagjai főként műszerészek, szervizeléssel foglalkozó vállalkozások, illetve néhány pénztárgép forgalmazó társaság is tagja volt. Érdekképviselési tevékenysége során kapcsolatot tartott a Nemzetgazdasági Minisztériummal (a továbbiakban: NGM), a Nemzeti Adó- és Vámhivatallal (továbbiakban: NAV) és a pénztárgép-forgalmazó vállalkozásokkal. A háromtagú felügyelőbizottságának egyik tagja a II. rendű felperes pénztárgépszerviz-üzletágért felelős ügyvezetője.

[2] A II. rendű felperes pénztárgép szervizeléssel és 2014-től forgalmazással is foglalkozik, más forgalmazók viszonteladója és saját forgalmazási tevékenységéhez viszonteladókat is igénybe vesz.

[3] A II-VI. rendű felperések és az érdekelt versenyjogi szempontból egymástól független vállalkozások, részesedésük a forgalmazói piacon jelentős. Általában szervizelést is végeznek, így a szerviz piacon egymás versenytársai, forgalmazóként azonban nem, mert más-más márka forgalmazását végzik.

[4] A pénztárgép forgalmazókat tömörítő érdekképviselési szervként, az V- VI. rendű felperes, az érdekelt, valamint két másik társaság részvételével jött létre a Magyar Pénztárgép Szövetség (a továbbiakban: MPSZ), amelynek hivatalos bejegyzésére nem került sor. Az MPSZ létrejöttének célja elsődlegesen az volt, hogy a kormányzat és az illetékes hatóságok a szövetség tagjait is vonják be az őket érintő – főként az online pénztárgépek bevezetésével kapcsolatos – jogszabályok szakmai egyeztetésébe, melynek céljából találkozókat szerveztek az érintett szervekkel. A II. rendű felperes az MPSZ-nek nem volt tagja.

[5] A nyugtaadási kötelezettség pénztárgéppel való teljesítésére kötelezett adóalanyok jelentős számára az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény, valamint az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Art.) előírta, hogy 2014. december 31-ig online kapcsolatra képes, adóügyi ellenőrző egységgel (a továbbiakban: AEE) rendelkező pénztárgéppel (a továbbiakban: online pénztárgép) teljesítsék nyugtaadási kötelezettségüket.

[6] Az NGM 2013-ban fogadta el a pénztárgépek műszaki követelményeiről, a nyugtakibocsátásra szolgáló pénztárgépek forgalmazásáról, használatáról és szervizeléséről, valamint a pénztárgéppel rögzített adatok adóhatóság felé történő szolgáltatásáról szóló 48/2013. (XI. 15.) NGM rendeletet (a továbbiakban: NGMr1), valamint a nyugtakibocsátásra szolgáló pénztárgépek üzemeltetésének, szervizelésének egyes, az adóügyi ellenőrző egységgel rendelkező pénztárgépekre való átállást elősegítő szabályokról szóló 50/2013. (XI. 15.) NGM rendeletet (a továbbiakban: NGMr2). Az online pénztárgépek forgalmazása, üzembe helyezése hatósági engedélyekhez kötött tevékenység, a szervizelést csak a NAV által nyilvántartásba vett műszerész végezheti [Art. 176/B.- 176/F. §].

[7] Az NGMr1 48. § (1) bekezdése a pénztárgépek éves szervizes felülvizsgálatát a rendelet hatályba lépése napjától (2013. november 16.) kötelezővé tette. Az éves felülvizsgálat célja a jogellenes beavatkozások kiszűrése volt. A jogszabály szerint a forgalmazó kötelezettsége az általa forgalmazott pénztárgép szoftverének jogszabályoknak való megfelelésének a vizsgálata, illetve módosítása (a továbbiakban: szoftverkövetés), a szervizek erre nem voltak jogosultak. A 48. § (2) bekezdése szerint a felülvizsgálatot a pénztárgép üzembe helyezését, illetve legutóbbi éves szervizelését követő 1 éven belül kellett elvégeztetnie az üzemeltetőnek. Az első üzembe helyezések 2013 őszén történtek, az első felülvizsgálatok így 2014 ősztől váltak esedékessé. Az NGMr1 utóbb, 2016. április 2-i hatállyal beiktatott 48. § (1b) bekezdése tette egyértelművé, hogy szerviz (NAV-nyilvántartásban szereplő, plombanyomóval rendelkező műszerész) a forgalmazó hozzájárulása nélkül nem tudja teljeskörűen elvégezni az éves felülvizsgálatot, ugyanis a szoftverkövetést csak a forgalmazó végezhette el. A gyakorlatban a forgalmazók a szervizekkel - a velük kötött szerződések alapján - végeztették el a munkát. Az V-VI. rendű felperes oldalán perbelépett érdekelt (a továbbiakban: érdekelt) 2014 őszén bevezetett egy sorszámozott, hologramos matricát annak igazolására, hogy az éves felülvizsgálat megtörtént. Ennek díját 4.000 Ft-ban határozta meg. A felperesi forgalmazók és a versenyfelügyeleti üggyel érintett más társaságok szintén alkalmazták az érdekelt által legyártatott, és a forgalomba helyezett pénztárgépeknek megfelelő számban tőle átvett matricákat. A II. rendű felperes azonban az általa forgalmazott gépek éves felülvizsgálatáért ezt a díjat nem vezette be, azt csak abban az esetben számította fel a véghasználók irányába, ha másik forgalmazó viszonteladójaként értékesített pénztárgép felülvizsgálatát végezte el. Ebben az esetben a díjat a forgalmazónak továbbutalta.

[8] Az Art. 2013. november 30-tól hatályos 176/G. §-a szerint valamennyi kapcsolódó szolgáltatás hatósági ár alá esik, amelyet az adópolitikáért felelős miniszter állapít meg. Az Art. 2016. november 26-tól hatályos módosítása szerint hatósági ár kizárólag az online pénztárgépet üzemeltető részére nyújtott, az automata berendezések adatszolgáltatását biztosító minimális felügyeleti szolgáltatás árát jelenteti. A 2015. január 1-én hatályban lépett, az egyes adótörvények és azokkal összefüggő más törvények, valamint a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXXII. törvény módosításáról szóló 2014. évi LXXIV. törvény 217. § (4) bekezdése felhatalmazást adott az adópolitikáért felelős miniszter számára, hogy rendeletben állapítsa meg a pénztárgép éves felülvizsgálatához kapcsolódó valamennyi szolgáltatás hatósági árát és a hatósági árszabályozás részletes szabályait.

[9] Hatósági ár bevezetésére ezen törvényi rendelkezések ellenére sem került sor, a jogalkotási szándék hiányát elsőként az NGM államtitkára az I. rendű felperes közgyűlésén 2015. január 27-én közölte.

[10] Ezt megelőzően az érdek-képviseleti szerveződések egymással, valamint az állami hatóságokkal a hatósági ár összegének meghatározása érdekében egyeztetéseket folytattak, a piaci szereplők célja a hatósági ár miniszter általi meghatározásában az álláspontjuk figyelembe vétele volt.

[11] 2014. november 6-án az I. rendű felperes részéről az elnöke, vezetőségének egy tagja, az MPSZ részéről annak elnöke (az érdekelt ügyvezetője) és a VI. rendű felperes képviselője egyeztetést tartottak, majd megállapodtak abban, hogy nem kívánnak egymás konkurensei lenni és javaslatokat dolgoznak ki az éves felülvizsgálat hatósági árára. Erről tájékoztatták tagjaikat, majd azok a velük kapcsolatban álló szervezeteket.

[12] Ezt követően – a miniszternek adott, az éves felülvizsgálat hatósági árának meghatározására szóló 2014. novemberben elfogadott törvényi felhatalmazás [Art. 217.§ (4) bekezdés] megjelenése után – 2014. december 5-én az I. rendű felperes elnöke meghívta a legnagyobb piaci részesedésű forgalmazókat [V. és VI. rendű felperest, az érdekeltet és három másik társaságot]. A meghívottak közül az érdekelt és egy másik társaság nem képviseltette magát, a találkozón az I. rendű felperes elnöke, három vezetőségi tagja, valamint két felügyelő bizottsági tagja vett részt, utóbbiak közül egyikük a II. rendű felperes ügyvezetője. A találkozón megállapodás született, amelyet a II. rendű felperes ügyvezetője nem mint felügyelőbizottsági tag, hanem mint cége képviselője írt alá.

[13] A megállapodás szerint a felek az éves kötelező felülvizsgálat fix hatósági árára minimum nettó 17.000 forintot tartottak indokoltnak, valamint azt, hogy a forgalmazók körlevélben kommunikálják a viszonteladók és az ügyfelek felé az új felülvizsgálati árat és szoftverfrissítések vállalását (matrica értékesítés), melynek 4.000 Ft ellenértékét a felülvizsgálati ár tartalmazza, továbbá mindezt az I. rendű felperes is körlevélben kommunikálja a tagjai felé. A találkozón megállapodtak abban is, hogy az I. rendű felperes 2014. november 12-ei körlevélben javasolt 13.000 Ft felülvizsgálati díjhoz hozzákapcsolják a szoftverfrissítési tevékenységet, amelyért egységesen 4.000 Ft-ot kérnek, és ezt hatósági árként javasolják az NGM-nek.

[14] Az I. rendű felperes a találkozót követően körlevélben értesítette a szervezeteket a 2014. december 5-ei találkozón elhangzottakról, csatolta a megállapodás másolatát. Az V. és VI. rendű felperesek szintén hírleveleket küldtek ki, a IV. rendű felperes kültagja a www.penztargetforum.hu oldalon adott tájékoztatást a találkozóról. A II. rendű felperes nem küldött ki a megállapodással azonos tartalmú körlevelet. A találkozón részt vevők - a II. rendű felperes kivételével - a megállapodás szerint vezették be a díjakat és alkalmazták azokat. A felülvizsgálati díjról 2015-ben is folytak egyeztetések. Arra nem merült fel bizonyíték, hogy a II. rendű felperes az egyeztetésekben részt vett a 2015. január 27-i IPSZOI közgyűlésen való megjelenést kivéve. A többiektől eltérően a II. rendű felperes a felülvizsgálati díjat akként érvényesítette, hogy a szervízben 13.000 Ft+áfa, a helyszínen 17.900 Ft+áfa díjat számított fel [Vj/110-37/2015. irat 82. pont]. A II. rendű felperes által alkalmazott forgalmazói díjra vonatkozóan – a [7] bekezdésben írtakon túl – hangsúlyozni kell, hogy az 2014-2015-ben felszámításra nem került {Határozat 388. pont}, csak 2016. július 26-tól, de nem az egyeztetett összegben számította fel szervízlogin díj címén {Határozat 420. pont}.

Az alperes határozata

[15] Az alperes 2015. december 15-én versenyfelügyeleti eljárást indított – többek között – a felperesek ellen gazdasági versenyt korlátozó megállapodás tilalmának feltételezett megsértése miatt, majd a 2019. június 5-én meghozott Vj/110-996/2015. számú egybefoglalt döntésével megállapította, hogy az I. rendű felperes a pénztárgép felülvizsgálati tevékenységet végző vállalkozások számára ajánlott felülvizsgálati árra vonatkozó döntéseivel 2014. november 12-től legalább 2016. december 31-ig a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 11. § (2) bekezdés a) pontjába ütköző, a gazdasági verseny korlátozását célzó magatartást tanúsított [Határozat rendelkező rész I. pont].

[16] Megállapította továbbá, hogy a II. rendű felperes, az V-VI. rendű felperesek, az érdekelt, továbbá négy másik társaság, a pénztárgép felülvizsgálati tevékenység díjára és a forgalmazói díjra vonatkozó egyeztetésekkel és egyeztetett összegben történő összehangolt bevezetésével a Tpv. 11. § (2) bekezdés a) pontjába ütköző, a gazdasági verseny korlátozását célzó egységes, folyamatos és komplex jogsértést követtek el 2014. november 6-tól legalább 2016. december 31-ig [Határozat rendelkező rész II. pont].

[17] Az alperes az I. rendű felperessel szemben 20.000.000 Ft, a VI. rendű felperessel szemben 17.100.000 Ft, az V. rendű felperessel szemben 4.220.000 Ft, az érdekelttel szemben 22.400.000 Ft, a II. rendű felperessel szemben 1.190.000 Ft, további három társasággal szemben pedig 770.000 Ft, 640.000 Ft és 2.680.000 Ft versenyfelügyeleti bírságot szabott ki. Az alperes az I. rendű, az V. rendű felperes részére a versenyfelügyeleti bírság megfizetésére 12 havi részletfizetést engedélyezett, továbbá rendelkezett a részlet elmaradásának jogkövetkezményeiről [Határozat rendelkező rész III. pont], továbbá az I. rendű felperesre kiszabott bírság tekintetében a mögöttes felelős személyekről, köztük nevesítette a II. rendű felperest [Határozat rendelkező rész IV. pont].

[18] Az alperes egy vállalkozás bírság mellőzésére irányuló engedékenységi kérelmének elfogadására tekintettel a bírság kiszabását mellőzte [Határozat rendelkező rész V. pont], továbbá kötelezte az I. rendű felperest és a határozat III. pontjában megjelölteket, hogy döntésének kézhezvételétől számított 30 napon belül határozatáról - annak megküldésével - tájékoztassák tagságukat, illetve az egyéb eljárás alá vontak esetében szerződött szerviz és viszonteladó partnereiket [Határozat rendelkező rész VI. pont].

[19] Az alperes végzésével két eljárás alá vont társasággal szemben az eljárást megszüntette, a II. rendű felperes részletfizetés iránti kérelmét elutasította.

[20] Határozatát a Tpv. 1. § (1) bekezdésére, 11. § (1) és (2) bekezdésére, 13. § (1) bekezdésére, (2) bekezdés a) pontjára, 17. §-ára, 20. §-ára, 76. § (1) bekezdésére, 78. § (1b), (3) és (6) bekezdéseire alapította, hivatkozott – egyebek mellett - az Európai Unió Bírósága (EUB) C-32/11. (Allianz Hungária), C-542/14. (SIA), C-49/92. (Anic Partecipazioni), T-53/03. (BPB), C-8/08. (T-Mobile Netherlands) és a Kúria a Kfv.II.31.076/2012/28. számú döntéseire.

[21] Indokolása szerint a vállalkozások közötti megállapodások és összehangolt magatartások versenyjogi megítélésének kiindulópontja azon követelmény, hogy a vállalkozások piaci döntéseiket önállóan hozzák meg, mellőzve a versenytársaikkal akarategységben tanúsított piaci magatartást. A hatósági ár befolyásolása érdekében a szervizeknek és a forgalmazóknak érdekében állt a felülvizsgálat piaci árának általuk preferált szinten történő meghatározása, hogy az képezze a bevezetendő hatósági ár alapját. A felülvizsgálat elvégzése a szervizek feladata volt, abból a forgalmazóknak nem, vagy elenyésző mértékben keletkezett bevétele, ezért érdekükben állt olyan szolgáltatás bevezetése,

amelyért ők is díjat tudnak felszámolni. Tekintettel arra, hogy a szervizelést olyan szerviz is végezhet, amellyel egy adott forgalmazó nem állt szerződéses kapcsolatban, a forgalmazóknak ahhoz fűződött érdeke, hogy magukhoz kössék a szervizeket. A szervizeknek is érdekében állt a felülvizsgálat díjának meghatározása, mert abból részesedést reméltek.

[22] Az I. rendű felperes 2014. december 5-én a legnagyobb forgalmazókkal megállapodott abban, hogy az I. rendű felperes által már a 2014. november 12-i körlevélben javasolt, 13.000 Ft felülvizsgálati díjhoz hozzákapcsolják a szoftverfrissítési tevékenységet, és ezért egységesen 4.000 Ft-ot kérnek, és ezt hatósági árként történő elfogadásra javasolják az NGM-nek, illetve a megállapodott árat a forgalmazók kommunikálják ügyfeleik, illetve az I. rendű felperes a tagjai felé. A megállapodást az I. rendű felperes közgyűlése 2015. január 27-én megerősítette.

[23] A pénztárgép forgalmazók azt kommunikálták a szervizek felé, hogy a szervizelést csak azok lesznek képesek ellátni, amelyek elfogadják a forgalmazók értékesítési és szervizelési/felülvizsgálati feltételeit, beleértve a matricák értékesítését. A forgalmazók minden szervizpartnerükkel felbontották a szerződéseiket és újakat kötöttek, amely szerint azok vállalják a matrica díjának kötelező megfizetését. A forgalmazók a különböző kommunikációs csatornákon keresztül (pl. körlevél, hírlevél) is nyomást gyakoroltak a szervizekre, továbbá az általuk eladott pénztárgépek számától tették függővé a szervizek felé értékesített matricák mennyiségét. Volt olyan forgalmazó, amely kifejezetten azt kérte a szervizeitől, hogy tartsák tiszteletben egymás ügyfélkörét, hátrányosabb helyzet, szankció kilátásba helyezésével is igyekeztek nyomást gyakorolni a szervizekre, hogy az általuk „nem kötelező” jelleggel javasolt matricát a javasolt áron vásárolják meg és értékesítsék. Megállapítása szerint a NAV által előírt szervizeléshez való szoftverködök alkalmazásával a forgalmazók szintén nyomásgyakorlást alkalmaztak azáltal, hogy kizárólag azon szervizek számára biztosították a pénztárgéphez való hozzáférést, akik velük szerződtek, így azon szervizek, akik nem rendelkeztek a kóddal, nem voltak képesek elvégezni a szervizelést.

[24] Megállapítása szerint a II. rendű felperes körleveleket nem adott ki, egyedileg tájékoztatta partnereit az éves felülvizsgálat esedékességéről, menetéről. Az éves felülvizsgálat elvégzésének tanúsítására alkalmazott hologramos matricákért díjat nem számított fel, kivéve, ha más forgalmazó (az V. és VI. rendű felperes, érdekelt) gépeinek felülvizsgálatát végezte el. Utóbbi esetben a forgalmazói díj nem a II. rendű felperes árbevételét képezte. Ügyvezetője kettős minőségben vett részt a 2014. december 5-ei találkozón, a megállapodást követően a II. rendű felperes nem kezdte el ugyan a megállapodásban foglaltak végrehajtását, de attól nem határolódott el. Az NGMr1 2016. évi módosítását követően kötött csak szerződéseket viszonteladóival, ezzel a forgalmazói díjat („szervízlogin díj”) és az azt megtestesítő matricát a saját forgalmazó pénztárgépek felülvizsgálatához, majd viszonteladáshoz kapcsolódóan is bevezette, habár alacsonyabb ellenérték fejében. A pénztárgépszoftver szerviz általi hozzáférése céljából szervízkódokat biztosított azon partnereinek, amelyek igazolták a szervizelési jogosultságukat. Emellett ún. blokkolási kódot is alkalmazott, amely az illetéktelen behatolás esetén aktiválódott, amelyet csak a forgalmazó tudott feloldani.

[25] A hatóság megállapítása szerint a 2015. december 5-i megállapodás és az ajánlás a minimumárak alkalmazására – annak kötelező jellege hiányában is – versenykorlátozó célúnak minősül. A rögzített árak a legkárosabbak a versenyre azáltal, hogy csökkentik a verseny fogyasztói árakra gyakorolt pozitív hatását, mert normál piaci körülmények között a „vállalási ár minimuma” piaci szereplőnként eltérően alakul. Szakmai szövetség által meghatározott díj a szolgáltatást igénybe vevők irányába is negatív hatást fejthet ki, azt sugallhatja, hogy a rögzített minimálárak a piacon érvényesülő indokolt árakat tükrözik, nem érdemes más szakembert keresni.

[26] Nem fogadta el az eljárás alá vontak azon érvelését, hogy az ajánlás kiadása a hatósági ár meghatározására irányult, mivel azt a szervizek felé kommunikálták, de álláspontja szerint a felülvizsgálathoz kapcsolódó díjaknak egy érdekképviseleti szerv keretében történő, hatósági jóváhagyás céljából történő közös meghatározása önmagában is versenykorlátozó célúnak minősülne. Az I. rendű felperes által elkövetett jogszabálysértésért a versenykorlátozó döntésben részt vevők mögöttes felelősséggel tartoznak. A II. rendű felperes mögöttes felelősségét a 2014. december 5-i megállapodás ügyvezető általi aláírására alapította.

[27] Megállapította, hogy a felülvizsgálati és forgalmazói díj alkalmazása egységes, komplex, folyamatos jogsértés. Rögzítette, hogy a II. rendű felperes a kartelltagok magatartásáról tudomással bírt, attól nem határolódott el, ügyvezetője – habár az I. rendű felperes felügyelőbizottsági tagjaként került meghívásra a 2014. december 5-i találkozóra - a megállapodást a II. rendű felperes nevében írta alá, majd annak megvalósításában részt is vett azáltal, hogy a nem általa forgalmazott pénztárgépek felülvizsgálata után a matricadíjat felszámította. Habár a forgalmazói díjat csak 2016. július 26-ától - és nem az egyeztetett összegben - vezette be, az egységes cél, az átfogó terv és a folyamatos magatartás alapján a II. rendű felperes terhére az egységes és folyamatos versenyjogi jogsértésben való részvételt is meg kellett megállapítania. Megjegyezte ugyanakkor, hogy még ha a II. rendű felperes nem is vett volna részt az egységes és folyamatos jogsértésben, a 2014. december 5-ei megállapodásban való részvétele miatt felelőssége akkor is fennállna.

[28] A bírságkiszabás során a II. rendű felperes javára értékelte, hogy nem volt részese az MPSZ tagok közötti egyeztetéseknek.

A felülvizsgálati eljárás szempontjából lényeges kereseti kérelmek és az alperes védekezésének ismertetése

[29] Az I. rendű alperes keresetében vitatta, hogy versenykorlátozó magatartást tanúsított, kifogásolta a jogsértés alperes által megállapított tartamát, a bírság jogalapját és mértékét, továbbá az eljárás elhúzódása miatt a tisztességes hatósági eljáráshoz fűződő alapjoga sérelmét állította.

[30] A II. rendű felperes előadta, hogy forgalmazói kartellben nem vett részt, és egységes, komplex és folyamatos jogsértésért sem állapítható meg a felelőssége. Hangsúlyozta, hogy a hologramos matricákat nem a forgalmazói díj érvényesítése céljából, hanem a felülvizsgálat elvégzésének tanúsításához alkalmazta, díj felszámítása nélkül. Pénzt abban az esetben kért, ha más forgalmazó gépeinek felülvizsgálatát végezte, azonban ez a forgalmazói díj nem az ő árbevételét képezte. Kommunikációja díjra, árra, megállapodásra való utalást nem tartalmazott, a 2016. évben bevezetett szervizlogin szolgáltatásának ellenértéke pedig nem egyezik a kifogásolt forgalmazói díjjal. Ügyvezetőjének egyetlen bizonyított érintkezése a többi forgalmazóval a 2014. december 5-ei találkozón történt, ahol az I. rendű felperes felügyelőbizottságának frissen megválasztott tagjaként vett részt. Utalt arra, hogy az NGMr1 2016. évi módosítása alapján egy adott típusú pénztárgépet csak olyan műszerész szervizelhetett, aki az adott pénztárgép és szoftver típusra tanúsított engedéllyel rendelkezett. Ennek folytán a forgalmazók oktatások lebonyolítására és igazolás kiadására lettek kötelesek. A szervizlogin szolgáltatásának lényege a jogszabály által előírt szolgáltatások szervizek számára történő biztosítása, díja annak ellentételezése. Az nem bizonyíthatja a forgalmazói

kartellben való részvételét, mert azt később, más összegben, más szolgáltatási körre vezette be, az NGMr1 2016. évi módosításának kötelező előírásai alapján.

[31] A 2014. december 5-ei megállapodásnak megfelelő szervizdíjat nem vezette be, ügyvezetője az I. rendű felperes felügyelőbizottsági tagjaként volt jelen az egyeztetésen, az MPSZ-nek nem volt tagja, nem vett részt sem az MPSZ és az I. rendű felperes vezetői közötti egyeztetésekben, sem más kétoldalú találkozókban. Az alperes nem értékelte megfelelően, hogy a piacot érintő jelentős állami ráhatás készülődött, és a II. rendű felperes célja kizárólag a jogalkotó felé irányuló lobbitevékenységben való részvétel volt. Az I. rendű felperes körlevélének kiadását megelőzően már kialakította a saját árait, és azokat is kommunikálta ügyfelei részére. Nem bizonyította, hogy magatartása olyan átfogó tervbe illeszkedett volna, amelynek célja a verseny korlátozása volt. Felelőssége legfeljebb a 2014. december 5-ei megállapodás aláírása miatt merülhet fel, azáltal egységes, komplex, folyamatos jogsértést pedig nem valósíthatott meg, így legfeljebb mögöttes felelősségének megállapítása lehet jogszerű. Kifogásolta, hogy felelősségéről az alperes határozata indokolásában bizonytalan kijelentéseket tett. Esetében a jogsértés időtartama sem értelmezhető.

[32] Sérelmezte továbbá az eljárás észszerű határidőn túl való elhúzódását, a tényállástisztázási és az indokolási kötelezettség megsértését.

[33] A bírság eltörlését, figyelmeztetés alkalmazását, ennek hiányában a bírság összegének legfeljebb a releváns árbevételének 10%-ára történő leszállítását is kérte.

[34] A III. rendű felperes keresetében a kiszabott bírság mellőzését vagy mérséklését, továbbá a mögöttes felelőssége megállapításának mellőzését, a IV. rendű felperes a mögöttes felelősök köréből való törlését, az V. és VI. rendű felperesek a bírság mellőzését, illetve mérséklését kérték. Az érdekelt az V. és VI. rendű felperesek pernyertességét támogatta.

[35] Az alperes a keresetek elutasítását kérte a határozatában foglalt indokok alapján.

A jogerős ítélet felülvizsgálati eljárás szempontjából lényeges rendelkezései

[36] Az elsőfokú bíróság jogerős ítéletével az alperesi határozat II. és III. pontjainak II. rendű felperesre vonatkozó jogsértést megállapító, valamint a II. rendű felperest 1.190.000 Ft versenyfelügyeleti bírság megfizetésére kötelező rendelkezéseit megsemmisítette, ezt meghaladón a felperesek keresetét elutasította.

[37] Indokolásában megállapította, hogy az alperes az ügyintézési határidőt 129 nappal túllépte, ezáltal eljárásjogi jogsértés valósult meg, azonban a hatóság az észszerű határidőn belüli eljárás követelményét nem sértette meg, a felpereseknek bizonyított jogsérelmet a határidő-túllépés nem okozott.

[38] Megalapozottnak találta az I. rendű felperes által elkövetett versenyjogi jogsértést és annak időtartamát is. Kifejtette, hogy a II. rendű felperes azért való mögöttes felelőssége a díjakra vonatkozó egyeztetések miatt fennáll, mert ügyvezetője a 2014. december 5-i találkozón részt vett és a II. rendű felperes nevében aláírta a nyilatkozatot.

[39] Ugyanakkor megállapította, hogy a II. rendű felperes ügyvezetője - alperes által sem vitatottan - a 2014. december 5-i nyilatkozat kialakításában vett csak részt, a 2015. január 27-i közgyűlésen is ott volt, de nem tiltakozott. Nem merült fel azonban arra vonatkozó bizonyíték, hogy a II. rendű felperes 2014 novemberétől kezdődően feltárt más egyeztetéseken és döntéshozatalban részt vett volna, továbbá az alperes maga állapította meg, hogy a II. rendű felperes a felülvizsgálati díjat nem teljeskörűen vezette be, a forgalmazói

díjat pedig csak 2016 júliusában, és azt sem az egyeztetett összegben. Ezen tények kizárják, hogy a II. rendű felperes egységes és folyamatos jogsértés részese lett volna, hiszen esetében a versenykorlátozó megállapodásban foglaltakat teljesítő piaci magatartás hiányzott. Álláspontja szerint a II. rendű felperes tevékenysége versenykorlátozó célt felölölő átfogó tervvel nem volt érintett, magatartásának jogkövetkezménye mindössze az I. rendű felperes által megvalósított jogsértésért való mögöttes felelősségben állapítható meg. A határozat 790. pontjában alperes maga is bizonytalan megállapítást tett a felelősség terjedelmét illetően.

[40] Döntése folytán mellőzte a II. rendű felperes magatartása kettős értékelésre és kettős büntetésre vonatkozó érvelésének elbírálását, továbbá rögzítette, hogy a II. rendű felperes által indítványozott, a bírság mellőzésére, illetve figyelmeztetés alkalmazására a mögöttes felelősség körében nincs lehetőség.

[41] A jogsértés időtartamára vonatkozó, azonos tartalmú felperesi érvelésre azonban kifejtette, hogy a felperesek nem hivatkoztak olyan bizonyítékra, amely szerint a kifogásolt megállapodás szerinti árakat alkalmazták volna a közös döntés hiányában is, illetve hogy a megállapodástól elhatárolódtak a folyamatos jogsértés alperes által meghatározott időtartama alatt.

[42] Nem fogadta el azon hivatkozást sem, hogy a bizonytalan jogszabályi környezet, a minisztériumi egyeztetésekből körvonalazódott hatósági ár bevezetésének szakmai támogatása, valamint az állami adóhatóság ellenőrzésének elősegítése olyan jogszabály előkészítési tevékenységként értékelendő, amely a kartell megállapítását kizárja, ugyanis a felperesek nem bizonyítottak olyan közhatalmi eszközzel az állam által direkt módon létrehozott kényszerítő helyzetet, amely a versenykorlátozó megállapodást közvetlenül és szükségszerűen kikényszerítette volna.

[43] Összefoglaló megállapítása szerint az alperes a tényállást feltárta, a II. rendű felperes folyamatos és egységes jogsértésben való részvétele kivételével jogszerű következtetésekkel hozta meg határozatát, a bírságkiszabás során mérlegelési jogkörét jogszerűen gyakorolta.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[44] Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet II. rendű felperesi keresetnek részben helyt adó rendelkezései hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte.

[45] Álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti a Tpv. 11.§ (1) bekezdését és (2) bekezdésének a) és d) pontját, valamint a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 50. § (4)-(6) bekezdéseit, jogkérdésben eltér a Kúria közzétett gyakorlatától [Kf.II.37.959/2018/14., Kfv.II.37.076/2012/28., Kfv.II.37.672/2015/28.].

[46] Előadta, hogy az elsőfokú bíróság jogszabálysértően helyezkedett arra az álláspontra, hogy a II. rendű felperes terhére egységes, folyamatos és komplex jogsértés nem állapítható meg, ugyanis annak fogalmát tévesen értelmezte, a jogsértés egységességét nem vizsgálta, továbbá figyelmen kívül hagyta, hogy a jogsértés minden egyes mozzanatában való részvétel és annak bizonyítása nem feltétele a felelősség megállapításának [Kf.II.37.959/2018/14.]. Érvelése szerint azon vállalkozás is a jogsértés részesének tekintendő, aki az egységes célhoz hozzá kívánt járulni, tudata a jogsértés egészét átfogta, attól nyilvánosan nem határolódott el. A passzív részvétel esetén is megállapítható a felelősség [Kfv.II.37.076/2012/28.]. A II. rendű

felperes vonatkozásában mindezen feltételek megállapítást nyertek, így az elsőfokú bíróság a feltárt tényekből téves jogkövetkeztetést vont le.

[47] Megítélése szerint az elsőfokú bíróság jogértelmezése logikai ellentmondást is hordoz, hiszen egységes jogsértést bont részekre, és ez a joggyakorlatba ütközik. A kartellben részes más vállalkozások egységes, folyamatos jogsértésben való részvételét az elsőfokú bíróság nem vitatta. A II. rendű felperes több jogsértő mozzanatnál is jelen volt, így a jogsértésben való részvétele megfelelő módon bizonyítást nyert: ismerte a jogsértésben részt vevő többi vállalkozás magatartását, vagy azt észszerűen előre láthatta, különös tekintettel arra, hogy a 2014. december 5-i megállapodás kialakításában ő maga is részt vett, és kész volt az ebből eredő kockázatokat is vállalni, hiszen attól nem határolódott el, nem adta versenytársai tudtára, hogy a jogsértésben nem kíván részt venni. Az, hogy II. rendű felperes a jogsértés, mint egész, csupán egyes mozzanataiban volt részes, nem mentesíti őt a felelősség alól. A II. rendű felperes a rá jellemző sajátos módon vett részt a jogsértésben, amelynek oka, az hogy a piacon kettős szerepben jelent meg, egyrészt mint forgalmazó, másrészt mint viszonteladó. Ezen differenciált szerep kettős logikát eredményezett azáltal, hogy differenciált értesítéseket küldött a szervizeknek, valamint a hologramos matricák értékesítése is ez alapján került meghatározásra, azaz hogy részéről pénzbe került annak értékesítése vagy sem. Önmagában az a tény, hogy minden vállalkozás a saját módján részese a jogsértésnek, nem elegendő a teljes jogsértésért való felelősség alóli mentesüléshez, ezt a körülményt csupán a jogsértés súlyosságának mérlegelésekor kell számításba venni.

[48] Álláspontjának alátámasztására az uniós joggyakorlatra is hivatkozott, miszerint a teljes egységes és folyamatos jogsértésért felel az a vállalkozás is, aki nem teljesen járult hozzá a magatartásával a jogsértéshez, feltéve, hogy volt egy átfogó terv, amit ez a vállalkozás ismert vagy ismernie kellett volna [C-644/13. P (Villeroy and Boch) 49. és 56. pontok]. Az EUB alapvetően három feltétel alapján állapít meg egységes és folyamatos jogsértést: (i) létezik egy közös célt szolgáló átfogó terv, (ii) amely tervhez a vállalkozás szándékosan hozzájárult, (iii) és a jogsértésről tudomással bírt [Joined Cases T-101/05, T-111/05 (BASF and UCB) 179. és 181. pontok]. Ezen három feltétel a II. rendű felperes esetében teljesült: (i) a közös cél, átfogó terv létét maga az elsőfokú bíróság is elismerte, (ii) a II. rendű felperes részt vett a 2014. december 5-i nyilatkozat kialakításában, valamint (iii) több olyan, a jogsértéshez kapcsolódó magatartást is tanúsított, mely azt mutatja, hogy ha a későbbi megbeszéléseken nem is volt jelen, tudomása volt a jogsértő megállapodásokról, azokhoz – ha csak részben is – a magatartását igazította.

[49] A II. rendű felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott részének hatályában való fenntartására irányult.

[50] Előadta, hogy az I. rendű felperes – ajánlott árak kommunikációján keresztül – tiltott árrögzítést követett el (1. számú jogsértés), melyet az alperes nem minősített egységes, folyamatos és komplex jogsértésnek, és arra tekintettel, hogy II. rendű felperes ennek kialakításában részt vett, mögöttes felelősségét ezen jogsértésért megállapította. Emellett az alperes egységes, folyamatos és komplex jogsértésben való részvételét is megállapította (2. számú jogsértés), melyre tekintettel önálló versenyfelügyeleti bírsággal sújtotta. Utóbbi jogsértésben való II. rendű felperesi részvételt az elsőfokú bíróság nem találta bizonyítottnak.

[51] Álláspontja szerint az alperes tévesen értelmezi a jogerős ítélet indokolását, különösen annak [61] pontját, valamint a saját maga által felállított jogi minősítést, azaz a tiltott árrögzítést összemossa az egységes, folyamatos és komplex jogsértéssel. Ezen túlmenően több helyen iratellenes állításokat is tett.

[52] Az elsőfokú bíróság ítélete [61] pontjában kifejezetten vizsgálta az egységesség követelményét, döntését nem kizárólag a folyamatosság hiányára alapította. A végrehajtás hiányán túl hivatkozott arra is, hogy, a II. rendű felperes által később bevezetett szervizlogin szolgáltatás díjának tartalmára, alkalmazásának idejére, feltételeire, és megállapította, hogy azok nem értelmezhetők az átfogó terv bizonyítékának, mert azokat a II. rendű felperes a 9/2016. (III. 25.) NGM rendelet alapján vezette be. Hangsúlyozta, hogy magatartása i) nem volt átfogó tervvel érintett, ii) tekintetében nem teljesült az egységesség, iii) valamint a folyamatosság követelménye sem teljesült, illetve iv) a jogsértéssel érintett megállapodás végrehajtásában sem vett részt. Az elsőfokú bíróság az alperes által feltárt ténybeli alapból okszerű és helyes következtetéssel hozta meg ítéletét, amely megfelel a Kúria a Kfv.II.37.076/2012/28. és Kf.II.37.959/2018/14. számú ítéleteiben foglalt joggyakorlatnak.

A Kúria döntése és jogi indokai

[53] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

[54] A jogerős ítélettel szemben jogszabálysértésre, vagy a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérésre hivatkozással van helye felülvizsgálatnak. A felülvizsgálati kérelmet a jogerős ítélet közlésétől számított 30 napon belül kell előterjeszteni [a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 115. § (1) bekezdés, 117. § (1) bekezdés], annak kötelező tartalmi eleme a kérelmet megalapozó pontos jogszabályhely, illetve a közzétett kúriai határozat és azon részének megjelölése, amelytől az ítélet jogkérdésben eltér [Kp. 115. § (2) bekezdése értelmében alkalmazandó Kp. 100. § (2) bekezdés b) pont]. A felülvizsgálati kérelmet megváltoztatni a felülvizsgálati határidőn túl nem lehet [Kp. 115. § (2) bekezdése értelmében alkalmazandó Kp. 100. § (5) bekezdése]. A Kúria a jogerős ítéletet - a bizonyítás és vizsgálat hivatalbóli elrendelésének körén kívül - csak a felülvizsgálati kérelem, a csatlakozó felülvizsgálati kérelem, és a felülvizsgálati ellenkérelem keretei között vizsgálhatja felül [Kp. 115. § (2) bekezdése értelmében alkalmazandó Kp. 108. § (1) bekezdése], az eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye, a Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a jogerős határozat meghozatalakor rendelkezésre álló iratok és bizonyítékok alapján dönt [Kp. 120. § (5) bekezdése].

[55] A Kúria felülvizsgálati eljárása ezért a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel nem támadott részét (az I. rendű felperes felelőssége, a többi felperes mögöttes felelőssége, illetve az I. és a III-VI. rendű felperések egységes, folyamatos és komplex jogsértésért fennálló felelőssége) nem érintette.

[56] Az alperes a felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet II. rendű felperes keresetének helyt adó rendelkezéseit azon az alapon támadta, hogy az elsőfokú bíróság a megállapított tényállásból jogszerűtlen, a közösségi és a nemzeti joggyakorlattal ellentétes következtetésre jutott az egységes, folyamatos és komplex jogsértés tekintetében. A felülvizsgálati kérelem tehát a bizonyítékok értékelését és az azokból levont jogkövetkeztetést vitatta.

[57] A Kúria előrebocsátja, hogy az alperes a 2014. december 5-i versenykorlátozó megállapodásban való részvételért, valamint a folyamatos jogsértésben való részvételért fennálló felelősséget elkülönítve szankcionálta, ez tűnik ki a határozata rendelkező részéből, illetve indokolásából is. Ennek következtében az elsőfokú bíróság helytállóan vizsgálta külön - az alperesi határozatban foglalt levezetés alapján - a kartellmegállapodásért [Határozat rendelkező rész I. pont, indoklás 612-667. pontok, 703-732. pontok], valamint az egységes,

folyamatos és komplex jogsértésért fennálló felelősség [Határozat rendelkező rész II. pont, indokolás 668-702. pontok, 733-811. pontok] kérdését.

[58] A Kúria rögzíti továbbá, hogy a felülvizsgálati eljárásban jogszerűségi vizsgálatot végez, bizonyítást nem folytathat, a felülvizsgálati eljárásban nincs helye a bizonyítékok ismételt egybevetésének és azok felülmérlegelésének. A bizonyítékok felülmérlegelésére csak akkor kerülhet sor, amennyiben az elsőfokú bíróság által feltárt tényállás a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen mérlegelésén alapul, a jogerős ítélet iratellenes megállapításokat, a logika szabályaival ellentétesen következtetéseket tartalmaz. Amennyiben azonban a bíróság a bizonyítékok egyenként és a maguk összességében való mérlegelésére vonatkozó feladatát elvégezve hozza meg az ítéletét és az így megállapított tényállásból vonja le a jogi következtetést, akkor a felülmérlegelés kizárt.

[59] Nyilvánvalóan okszerűtlen ítéleti jogkövetkeztetésnek csak az minősíthető, amikor a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott ítélettől eltérő következtetésre lehet jutni, ilyen következtetés azonban a perbeli esetben nem volt feltárható.

[60] A Kúria a közigazgatási határozat, a keresetlevelek, a jogerős ítélet, illetve a felülvizsgálati kérelem összevetése alapján megállapította, hogy az elsőfokú bíróság eleget tett a kereset teljes körű elbírálására, döntése indoklására, a bizonyítékok teljes körű értékelésére vonatkozó törvényi kötelezettségének, és megfelelő jogértelmezéssel hozta meg ítéletét az alábbiakra figyelemmel.

[61] Az alperes határozatában azt állapította meg, hogy a II. rendű felperes forgalmazóként részt vett a 2014. december 5-i megállapodás megkötésében, a megállapodást követően nem küldött ki a megállapodással azonos tartalmú körlevelet, értesítést, és az általa forgalmazott pénztárgépekre nem vezette be a forgalmazói díjat, illetve az azt megtestesítő, meghatározott ellenszolgáltatásért nem értékesített matricát, majd 2016-ban vezette be a szervizlogin díjat, a megállapodásban szereplő 4.000 Ft-tól eltérő összegben [Határozat 419-420. pontjai], részt vett az ügyvezetője a 2015. január 27-i közgyűlésen, de azt követően sem határolódott el kifejezetten a II. rendű felperes nevében a versenykorlátozó megállapodásban foglaltak teljesítésétől, hogy tudomására jutott, hogy a hatósági ár bevezetésére nem kerül sor.

[62] Az elsőfokú bíróság megítélése szerint az alperes által beszerzett bizonyítékokból okszerűen nem lehet megállapítani a II. rendű felperes felelősségét az egységes és folyamatos jogsértésben. A II. rendű felperes ügyvezetője csak a 2014. december 5-i nyilatkozat kialakításában vett részt, a 2015. január 27-i közgyűlésen pedig ott volt, de nem tiltakozott. Nem merült fel ugyanakkor arra vonatkozó bizonyíték, hogy a II. rendű felperes 2014. novemberétől kezdődően feltárt más egyeztetéseken és döntéshozatalban részt vett volna, továbbá az alperes maga állapította meg azt is, hogy a II. rendű felperes a 2014. december 5-i megállapodásban szereplő felülvizsgálati díjat saját forgalmazói tevékenységében nem érvényesítette, a matricát – a felülvizsgálat elvégzésének tanúsítása érdekében - ingyenesen adta át a szervizeknek, majd 2016 júliusában bevezetett szervizlogin díj alapjául szolgáló szolgáltatás tartalma, illetve összege nem az egyeztetett volt. Ez utóbbi tények azt ugyan nem zárják ki, hogy a II. rendű felperes ügyvezetője 2014. december 5-én a II. rendű felperes érdekeit is szem előtt tartva írta alá a nyilatkozatot, azt azonban kizárják, hogy a II. rendű felperes bármilyen egységes és folyamatos jogsértésnek lett volna részese, hiszen esetében – az elmarasztalt társaságokkal szemben - éppen a versenykorlátozó megállapodásban foglaltakat teljesítő piaci magatartás hiányzott. A II. rendű felperes tevékenysége versenykorlátozó célt felölelő átfogó tervvel nem volt érintett, mindössze az I. rendű felperes által megvalósított jogsértésben vett részt, ezért felelőssége is csak az alperes határozatának I. és IV. rendelkezései szerint állapítható meg. Az alperes a határozata 790. pontjában maga is bizonytalan megállapítást tett a II. rendű felperes felelősségének terjedelmét illetően.

[63] A Kúriának tehát abban a kérdésben kellett határoznia, hogy a II. rendű felperes által tanúsított magatartás megvalósította-e a folyamatos, egységes és komplex jogsértésben való részvételt.

[64] A Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során áttekintette joggyakorlatát. Ennek értelmében versenyjogi tilalom megsértése nemcsak egyetlen magatartással, hanem egymással tartalmilag és időben összefüggő magatartások sorozatával is megvalósulhat. Egységes és folyamatos jogsértés akkor állapítható meg, ha a versenykorlátozó egységes cél, az átfogó terv és a folyamatos magatartás együttesen fennáll. A versenykorlátozó jogsértés egységes, ha a résztvevő vállalkozások minden intézkedése ugyanazt a versenyellenes célt szolgálja, vagy hatást eredményezi. A jogsértés komplex, ha azt a résztvevők versenykorlátozó megállapodás(ok) mellett összehangolt magatartások által valósították meg, a résztvevők magatartása egymást kiegészíti, közös, a piac befolyásolására irányuló akaratot, célt fejezi ki. Több, a piacon azonos versenykorlátozó célt éveken át követő vállalkozás komplex jogsértése esetén a kialakult gyakorlat szerint nem szükséges minden vállalkozásra és minden adott pillanatra pontosan minősíteni a megállapodásbeli vagy összehangolt magatartásbeli jogsértést, a résztvevők magatartása eltérő formát is ölthet az érintett piac sajátosságai, az egyes vállalkozások piaci pozíciója, a kitűzött cél és a megvalósítás módja alapján [Kfv.II.37.364/2017/26., Kfv.II.37.672/2015/28., Kf.II.37.959/2018/14. 72. pont]. A vállalkozások közti versenykorlátozásra vonatkozó akarategység bizonyítottasága mellett, de tényleges piaci intézkedés hiányában a versenyjogsértő célból folytatott egyeztetési folyamat nem minősíthető egységes és folyamatos jogsértésnek [Kf.II.37.959/2018/14. számú ítélet 78. pont]. Az átfogó terv megléte esetében, az elhatározott közös terv végrehajtása érdekében tartott sorozatos találkozók az egységes és folyamatos jogsértés megállapítására alkalmas tények. A komplex jogsértés megállapításához nem szükséges annak bizonyítása, hogy minden egyes találkozókon minden, a komplex jogsértéshez tartozó jogsértési elem megvalósult, mert a találkozók egészét kell vizsgálni, a közös, átfogó terv által felölelt jogsértési célzatot, folyamatot [Kfv.II.37.672/2015/28. számú ítélet elvi tartalma (152. pont)]. A vállalkozások közti akarategység és átfogó terv bizonyítottasága hiányában a versenyjogsértő célból folytatott egyeztetési folyamat nem minősíthető egységes és folyamatos jogsértésnek [Kf.II.37.959/2018/14. számú ítélet elvi tartalma]. Folyamatos jogsértés megállapíthatóságához azonos cél megvalósítását szolgáló folyamatos magatartásnak kell fennállnia [Kfv.II.37.076/2012/28.]. A Kf.VI.39.668/2021/15. számú ítélet összehangolt magatartás, nem folyamatos jogsértés elemzésekor azt állapította meg, hogy a jogsértésnek nem feltétele a teljes folyamatosság, amennyiben a megszakadás külső körülményekből és nem a felek magatartásából ered, a jogsértés tovább folytatódik [124. pont].

[65] Jelen ügyben közös cél, átfogó terv létezett, amely az éves pénztárgép-felülvizsgálatért értékesített matrica árának egységes beszédésére irányult. A II. rendű felperes részt vett a 2014. december 5-i nyilatkozat aláírásában, így tudomása volt a jogsértő megállapodásról, azonban forgalmazói magatartását egyáltalán nem igazította a megállapodásban foglaltakhoz, ugyanis saját forgalmazású gépek után nem szedett be forgalmazói díjat (matricadíjat), meg sem kezdte a megállapodásban foglaltak végrehajtását, ezért magatartása nem volt a jogsértést illetően folyamatos, és a többi jogsértőével egységes. Az alperes által terhére rótt komplex jogsértést akkor valósított volna meg, ha a versenykorlátozó megállapodás mellett részt vesz annak a többi résztvevővel összehangolt végrehajtásában, a piac befolyásolására irányuló cél megvalósításában. A II. rendű felperes azonban meg sem kezdte a megállapodás végrehajtását, írásbeli szerződéseket nem mondott fel, egyeztetéseken nem vett részt, körleveleket, értesítéseket nem küldött a közös versenykorlátozó cél megvalósítása érdekében, továbbá az éves felülvizsgálatot tanúsító, nem a többi érintettel azonos forrásból származó, hanem saját maga által legyártatott matricát

alkalmazott az általa forgalmazott pénztárgépek felülvizsgálatának tanúsítására, amelyet ellenérték nélkül bocsátott a partnerei rendelkezésére. A 2016. évi jogszabály módosítás által előírt többletfeladatokért meghatározott ellenértéket pedig a 2014. december 5-i versenykorlátozó megállapodásban szereplő díjtól eltérő összegben és eltérő jogcímen vezette be (szervizlogin díj), az nem hozható összefüggésbe a megállapodással érintett díjakkal. A II. rendű felperes versenyjogi jogsértésért való felelőssége – mindezen tényeket figyelembe véve – kizárólag a 2014. december 5-i megállapodás aláírásáért, az I. rendű felperes ipartestületben fennálló tagsága alapján fennálló a mögöttes felelősségére korlátozódhat. A komplex jogsértés megállapításának tehát az az akadály, hogy a megállapodáson túlmenően a folyamatos versenykorlátozó magatartás megvalósításában nem vett részt, tevékenységét nem az átfogó terv, hanem saját üzleti megfontolásai vezették.

[66] Miként az Alkotmánybíróság a 30/2014. (IX. 30.) AB határozatában rögzítette, a kétséget kizáróan nem bizonyított tényeknek a terhelt terhére való értékelésének tilalma - az ártatlanság vélelmének részeként - a versenyfelügyeleti ügyekben is köti a hatóságot, illetve felülvizsgálatot végző bíróságokat. A bizonyítékok bizonyító erejének meghatározása a bíró belső meggyőződésére van bízva, így annak a tisztességes eljárást kielégítő korlátja a bírónak a szabad mérlegelést illető indokolási kötelezettsége [AB határozat 70-71. pontok]. Az elsőfokú bíróság teljeskörűen és okszerűen értékelte az adott ügy tényállási elemeit, azon belül pedig a II. rendű felperes magatartását, döntése indokolásából a logikusan kialakított meggyőződése kitűnik, következtetése pedig megfelel a Kúria közzétett joggyakorlatában kialakított szempontoknak. A II. rendű felperes versenyjogi felelőssége nem terjedhet túl a bizonyított tények alapján megállapítható jogsértésért való felelősségnél.

[67] Hangsúlyozza a Kúria, hogy a II. rendű felperes vonatkozásában az egységes, folyamatos és komplex jogsértésben való részvétel nem volt megállapítható, a II. rendű felperes magatartása – az alperes által idézett a közösségi és kúriai döntéseket is figyelembe véve – a jogsértéstől való elhatárolódásként volt értékelhető.

[68] A Kúria megállapította, hogy az alperes tévesen hivatkozott a felülvizsgálati kérelmében arra is, hogy a II. rendű felperes felelősségét a pénztárgép piacon kifejtett kettős szerepére tekintettel differenciáltan kell megítélni, mert a magatartása, így a folyamatos jogsértésben való részvétele az eltérő szerepeihez igazodott. A II. rendű felperes egyrészt nem kettős, hanem hármas szerepben résztvevője a piacnak: egyrészt forgalmazó [Határozat 31. pont], másrészt más forgalmazók viszonteladója [Határozat 391. pont], harmadrészt pedig szerviz [Határozat 29. pont] is. Az alperesi határozat [Határozat 743. pont összefoglaló megállapítása: „Összefoglalva az eljáró versenytanács álláspontja szerint az MPSZ tagjai valamint a december 5-ei megállapodásban részt vevő egyéb forgalmazók egységes, komplex, folyamatos jogsértésben vettek részt a felülvizsgálati tevékenység díjára és a forgalmazói díjra vonatkozó egyeztetéssel és azoknak egyeztetett összegben történő összehangolt bevezetésével.”] szerinti, felülvizsgálat tárgyát képező folyamatos és egységes versenyjogi jogsértés csak a forgalmazói tevékenységhez kapcsolódott, sem a szervizek, sem pedig a viszonteladók felelősségét abban az alperes nem állapította meg, így az elsőfokú bíróságnak e körben a II. rendű felperes forgalmazói magatartását kellett értékelnie.

[69] Helytállóan tulajdonított jelentőséget emellett az elsőfokú bíróság annak, hogy az alperes határozatában maga is ellentmondásos megállapítást tett a II. rendű felperes felelősségét illetően azáltal, hogy azt rögzítette, hogy „Mindazonáltal, még ha az x [a II. rendű] nem is vett volna részt az egységes és folyamatos jogsértésben, a december 5-ei megállapodásban való részvétele miatt felelőssége akkor is fennállna.” [Határozat 790. pont]. Kiemeli a Kúria, hogy a II. rendű felperes egységes és folyamatos jogsértésben való részvételének bizonyítékaként határozatában kizárólag a 2014. december 5-i megállapodás aláírását jelölte meg [Határozat 791. pont], amely önmagában, a végrehajtásának

megkezdésére, a versenykorlátozó átfogó terv megvalósítása érdekében kifejtett tevékenységre, azaz a tényleges részvételre vonatkozó bizonyítékok hiányában nem elégséges az egységes, folyamatos és komplex jogsértésért való felelősség alátámasztására.

[70] Mindezek alapján a Kúria megítélése szerint az elsőfokú bíróság a kereset teljes körű elbírálásával, a bizonyítékok - közösségi és nemzeti joggyakorlatnak megfelelő -, okszerű értékelésével, az eljárási szabályoknak megfelelően megindokolva hozta meg a jogerős ítéletet, így azt a felülvizsgálati kérelemmel támadott részében a Kp. 121. § (1) bekezdés a) pontja alkalmazásával hatályában fenntartotta.

A döntés elvi tartalma

[71] *Érdekvédelmi szervezet tagjaként aláírt versenykorlátozó megállapodás, az abban foglaltak végrehajtásának megkezdésére, a versenykorlátozó átfogó terv megvalósítása érdekében kifejtett tevékenységre, azaz a tényleges részvételre vonatkozó bizonyítékok hiányában nem elégséges egy gazdasági társaság folyamatos, egységes és komplex jogsértésért való versenyjogi felelősségének alátámasztására.*

Záró rész

[72] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Kp. 115. § (2) bekezdése értelmében alkalmazandó 107. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson bírálta el.

[73] A Kúria a II. rendű felperest megillető, megbízási szerződés becsatolásának elmaradására tekintettel a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdése alapján megállapított, az ügy bonyolultsága és a II. rendű felperesi jogi képviselő által kifejtett tevékenység magas színvonala folytán megemelt összegű felülvizsgálati perköltségének viselésére az alperest a Kp. 115. § (2) bekezdése és 99. § (3) bekezdése és 35. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 83. § (2) bekezdése alapján kötelezte.

[74] A Kúria felülvizsgálati illeték viselésére vonatkozó rendelkezése az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 5. § (1) bekezdés c) pontján, 39. § (1) bekezdésén, 50. § (1) bekezdésén és a Kp. 35. § (1) bekezdése értelmében alkalmazandó Pp. 101. § (1) bekezdésén és 102. § (6) bekezdésén alapul.

[75] Az ítélet elleni további felülvizsgálatot a Kp. 116. § d) pontja zárja ki.

Budapest, 2022. szeptember 22.

dr. Márton Gizella sk
a tanács elnöke

Kúria
V.Kfv.37.465/2022/6-II

16

dr. Stefancsik Márta sk
előadó bíró

dr. Darák Péter sk
bíró

dr. Demjén Péter sk
bíró

Ságiné dr. Márkus Anett sk
bíró

A kiadmány hitelél:
tisztviselő